

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD. 410.015.05.2017

P/17/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/058 „Opieka zdrowotna nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/116/2017 z dnia 27 września 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Niepubliczny Zakład Medycyny Szkolnej PRO-MED, ul. Gen J. Wybickiego 14 lokal 3, 83-340 Kartuzy (dalej: „PRO-MED”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystyna Pruska, właściciel PRO-MED (dalej: „Właścicielka”) (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Niepubliczny Zakład Medycyny Szkolnej PRO-MED w Kartuzach w latach 2015 – 2017 w sposób skuteczny sprawował opiekę nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym, przez co zapewnił bezpieczeństwo zdrowotne tej populacji, w szczególności:

- zapewnił możliwość przeprowadzania testów przesiewowych;
- prowadził skuteczną grupową profilaktykę próchnicy zębów metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi;
- prowadził działalność edukacyjną w zakresie profilaktycznych świadczeń zdrowotnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- niezapewnienia dostępności świadczeń pielęgniarki szkolnej w wymiarze czasu pracy proporcjonalnym do liczby uczniów objętych opieką, wskazanej w załączniku nr 4 część III pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej²;
- niezapewnienia dostępności świadczeń pielęgniarki szkolnej i higienistki zgodnie z harmonogramem czasu pracy, stanowiącym załącznik do umowy z NFZ;
- braku dokumentacji technicznej dla posiadanych wyrobów medycznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostępność świadczeń profilaktyczno-leczniczych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Opis stanu faktycznego

1.1. PRO-MED został utworzony przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Zgodnie z Księgą rejestrową prowadzoną przez Wojewodę

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz.U. z 2016 r. poz.86, ze zm.

Pomorskiego (nr 000000020551) działalność lecznicza prowadzona jest od 9 marca 2006 r. Podstawowym przedmiotem działalności było udzielanie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. Działalność została zgłoszona i była prowadzona w 13 gabinetach. PRO-MED posiadał aktualne ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 3-26, 81 i 83)

PRO-MED realizuje umowę zawartą z Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej: „NFZ”) w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna w zakresie świadczeń pielęgniarstwa szkolnego oraz świadczeń pielęgniarstwa szkolnego udzielanej w ramach grupowej profilaktyki fluorkowej w 13 komórkach organizacyjnych, tj. gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej umiejscowionych na terenie szkół³, zgodnie ze Statutem i aktualnym Regulaminem organizacyjnym, zatwierdzonym przez Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku⁴. W Regulaminie organizacyjnym wskazano w szczególności: podstawy prawne działalności, zakres i obszar działania oraz organizację wewnętrzną (wymieniono placówki oświatowo-wychowawcze, w których były prowadzone gabinety; nie opisano w nim zasad udzielania świadczeń, czy też dostępu do badań diagnostycznych).

Właścicielka wyjaśniła, że Regulamin organizacyjny PRO-MED nie był przekazany do wiadomości świadczeniobiorcom oraz że w każdym z gabinetów znajduje się informacja na trwałej tabliczce z logo Narodowego Funduszu Zdrowia o tym, że PRO-MED udziela świadczeń ubezpieczonym; dyrektorzy szkół są ustnie informowani o zakresie świadczeń oraz otrzymują w formie pisemnej harmonogramy pracy personelu w gabinetach profilaktyki zdrowotnej; uczniowie są w klasach na bieżąco informowani o planowanych badaniach oraz o ich zakresie; terminy badań ustalane są z wychowawcami klas; rodzice uczniów są informowani o planowanych badaniach poprzez przekazanie kart badań

(dowód: akta kontroli str. 18-79, 97-231 i 361-363)

PRO-MED nie posiadał Certyfikatu systemu zarządzania jakością Polskiego Centrum Certyfikacji.

(dowód: akta kontroli str.81 i 83)

1.2. Podczas prowadzonych oględzin stwierdzono, że warunki lokalowe, sanitarne i techniczne pięciu gabinetów pielęgniarstwa wykorzystywanych przez PRO-MED (z 13 wykorzystywanych), spełniały warunki realizacji świadczeń określone w części III pkt 3 i 4 załącznika Nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, jak i §11 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁵. Stwierdzono, że gabinety nie były wyposażone w sprzęt biurowy wymagany umową z NFZ⁶ (taki jak: telefony⁷, drukarka⁸, komputery⁹). Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że wszystkie pielęgniarki posiadają prywatne telefony komórkowe oraz komputery przenośne używane do celów służbowych. Drukarka wymagana w gabinecie przy ul. Klasztornej 4 znajduje się obecnie w biurze w siedzibie PRO-MED.

(dowód: akta kontroli str. 37-51, 87-96, 372-387, 390-391 i 442-444)

³ Zgodnie z umowami z NFZ Nr 11/001424/POZ/11/15, Nr 11/001424/POZ/16 oraz Nr 11/001424/POZ/16/17, były to: wykonywanie testów i badań przesiewowych; innych świadczeń profilaktycznych; pomocy doraźnej udzielanej uczniom; świadczenia lecznicze i zabiegi wykonywane na podstawie zleceń lekarskich u uczniów z chorobami przewlekłymi; grupowa praktyka fluorkowa.

⁴ Jednostka funkcjonująca w strukturach Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 1146, ze zm.

⁶ Nr 11/001424/POZ/16/17.

⁷ Gabinety przy: ul. Wzgórze Wolności 3; ul. Wzgórze Wolności 1; ul. Piłsudskiego 10.

⁸ Wymagana w gabinecie przy ul. Klasztornej 4.

⁹ Gabinety przy: ul. Klasztornej 4; ul. Wzgórze Wolności 3.

Pielęgniarki (osiem osób) i higienistki (dwie osoby) zatrudnione w PRO-MED na podstawie umów zleceń (posiadające co najmniej trzyletni staż zawodowy) legitymowały się zaświadczeniami o prawie wykonywania zawodu oraz udokumentowały ukończone szkolenia specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania lub kursy kwalifikacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania (co było zgodne z §3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą¹⁰).

Świadczenia były udzielane osobiście przez osoby wykazane w „Harmonogramie – zasoby”, stanowiącym załącznik do umowy z NFZ.

Zgodnie ze standardami Instytutu Matki i Dziecka, wskazane jest uczestniczenie przynajmniej raz na trzy lata w kursach doskonalących i specjalistycznych o tematyce związanej z profilaktyczną opieką nad uczniami. Pracownicy PRO-MED uczestniczyli w takim szkoleniu w dniu 21 listopada 2014 r.¹¹, a obecnie biorą udział w szkoleniu on-line na Platformie Edumetria Narodowego Programu Zdrowia¹².

(dowód: akta kontroli str. 37-51, 264-265, 368-371 i 448)

1.3. Właścicielka PRO-MED w złożonych wyjaśnieniach podała, że nie prowadziła ewidencji czasu pracy pielęgniarek i higienistek szkolnych. Pielęgniarki miały obowiązek przekazywania dyrektorom szkół swoich harmonogramów czasu pracy; odstępstwa od harmonogramów miały być zgłaszane zarówno przedstawicielowi danej placówki oświatowej, jak i właścicielowi PRO-MED. Wyjaśniła również, że prowadzi wyrywkowe kontrole w gabinetach dotyczące dyscypliny pracy.

(dowód: akta kontroli str. 37-51, 104-116, 160-172, 285-287, 289-355 i 438-441)

1.4. W roczniku szkolnym 2015/2016 badaniami bilansowymi objęto 2.971 uczniów (z tego: 662 uczniów z przedziału wiekowego 5-7 lat; 535 uczniów z przedziału 9-10 lat; 509 uczniów w wieku 13 lat; 756 uczniów w wieku 16 lat; 509 uczniów w wieku 19 lat) z 3.335 uczniów podlegających badaniom. W roczniku szkolnym 2016/2017 badaniami bilansowymi objęto 2.919 uczniów (z tego: 338 uczniów z przedziału wiekowego 5-7 lat; 677 uczniów z przedziału 9-10 lat; 570 uczniów w wieku 13 lat; 708 uczniów w wieku 16 lat; 626 uczniów w wieku 19 lat) z 3.297 uczniów podlegających badaniom.

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że wszystkie dzieci podlegające badaniom bilansowym zostały do tego przygotowane, tzn. wykonano badania przesiewowe. Kilkakrotnie, współpracując z wychowawcami, przypominano uczniom o zaleceniu wykonania badania. Wychowawcy proszeni są o przekazanie informacji na spotkaniach z rodzicami. Jeśli istnieje potrzeba i możliwość, pielęgniarki uczestniczą w spotkaniach z rodzicami.

(dowód: akta kontroli str. 266, 392-397, 359-360, 451 i 455)

Wykonalność badań bilansowych w klasach obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w latach 2015/2016 oraz 2016/2017 wyniosła 99,1%. Wykonalność badań bilansowych w klasach trzecich szkoły podstawowej w roku szkolnym 2015/2016 wyniosła 98,0%, natomiast w roku 2016/2017 wyniosła 99,0%. W pierwszych klasach gimnazjum w roku szkolnym 2015/2016 odsetek wykonanych badań bilansowych wyniósł 98,5%, a w roku szkolnym 2016/2017 – 98,1%. Odsetek uczniów objętych badaniami bilansowymi w klasach pierwszych szkół ponadgimnazjalnych wyniósł odpowiednio 89,3% i 87,0%. Wykonalność badań

¹⁰ Dz.U. Nr 139 poz.1133.

¹¹ W temacie „Wady postaw u dzieci i młodzieży”.

¹² W temacie „Zdrowe odżywianie się i aktywność fizyczna”. W okresie objętym badaniem pracownicy PRO-MED brali również udział w szkoleniu z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pn. „Nowe uprawnienia i obowiązki pielęgniarek i położnych”.

bilansowych w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej w roku szkolnym 2015/2016 wyniosła 67,2%, natomiast w roku 2016/2017 wyniosła 71,4%.

Zgodnie z § 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą, pielęgniarka i higienistka szkolna powiadamiają opiekunów prawnych lub faktycznych ucznia o:

- 1) terminach i zakresie udzielania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami;
- 2) możliwościach i sposobie kontaktowania się w związku ze sprawowaną opieką zdrowotną nad uczniami.

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że w klasach obowiązkowego przygotowania przedszkolnego rodzice często odmawiają wykonania badania, jeśli ich dziecko nie ma sześciu lat lub będzie powtarzało klasę przygotowania przedszkolnego. Rodzice uczniów klas trzecich szkoły podstawowej byli informowani o konieczności przeprowadzenia takiego badania. Uczniowie pierwszych klas gimnazjum (zwłaszcza chłopcy) odmawiają wykonania badania, pomimo prowadzonej prawidłowo edukacji zdrowotnej. Często nawet nie informują rodziców o zaleceniu od pielęgniarki szkolnej. W klasach pierwszych szkoły ponadgimnazjalnej uczniowie pierwszy raz muszą wykazać swoje zainteresowanie własnym zdrowiem przez samodzielne zgłoszenie się do lekarza POZ w celu wykonania badania. Pielęgniarka szkolna stara się zachęcać uczniów do wykonania badania, jednak nie zawsze jest to skuteczne. Badanie w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej jest przez uczniów szczególnie pomijane, ponieważ jest to czas przygotowywania się do matury, egzaminów zawodowych, poszukiwania pracy, wykonywania badań wstępnych u lekarza medycyny pracy.

Pielęgniarki przypominają uczniom i rodzicom (telefonicznie) o potrzebie wykonania badań. Informacje w tym zakresie są odnotowane w kartach zdrowia uczniów oraz w listach klasowych.

(dowód: akta kontroli str. 359-360, 364-365, 451, 453-455, 497-498 i 500-501)

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że dotychczas nie było zalecenia prowadzenia statystyki dotyczącej badań diagnostycznych u uczniów z dodatnimi wynikami testów przesiewowych. Wszyscy uczniowie podlegający badaniom lekarskim, którym wykonano testy przesiewowe, zostali skierowani na badania bilansowe. Na badania diagnostyczne uczniów z dodatnim wynikiem testów kieruje lekarz podczas badania bilansowego, jeśli potwierdzi podejrzenie istnienia zaburzeń rozwoju lub stanu zdrowia. Zalecenia lekarz wpisuje w karcie badania, następnie pielęgniarka lub higienistka szkolna na podstawie wywiadu od ucznia zamieszcza uzyskane informacje w karcie zdrowia ucznia. W ramach czynnego poradnictwa monitoruje dalszą diagnostykę i ewentualne konsultacje specjalistyczne aż do diagnozy lekarskiej lub wykluczenia istnienia nieprawidłowości lub choroby. Jeśli dziecko pozostaje pod opieką poradni specjalistycznej, pielęgniarka odnotowuje w karcie zalecenia. Ustala również następną wizytę ucznia w gabinecie szkolnym w celu monitorowania dalszego postępowania. Jeśli istnieje potrzeba, kontaktuje się z rodzicami lub lekarzem POZ, pod którego opieką jest uczeń.

(dowód: akta kontroli str. 451 i 455)

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że wg jej wiedzy od 2007 r. szczepienia są wykonywane tylko w gabinetach szczepień lekarza POZ w obecności rodziców. Zdarza się, że pielęgniarka gabinetu szczepień lekarza POZ telefonicznie informuje pracowników PRO-MED o konieczności przypominania uczniom ostatniej klasy ponadgimnazjalnej o obowiązkowym szczepieniu przeciwko błonicy i tężcowi.

PRO-MED nie posiada dokumentów dotyczących ewentualnej współpracy z lekarzem POZ w zakresie szczepień ochronnych.

(dowód: akta kontroli str. 497 i 499)

Badaniem w zakresie wykonywanych testów przesiewowych oraz badań bilansowych objęto 50 dokumentacji medycznych uczniów¹³.

Brak wymaganych testów i badań stwierdzono w przypadku dokumentacji 17 uczniów, z tego: w przypadku dokumentacji sześciu uczniów stwierdzono brak obowiązkowych testów przesiewowych¹⁴, a w przypadku dokumentacji 15 uczniów stwierdzono brak obowiązkowych badań bilansowych¹⁵.

W badanej próbie w dwóch przypadkach nie odnotowano daty wykonanych testów przesiewowych i w dwóch innych przypadkach nie odnotowano daty wykonanych badań bilansowych. Wszystkie pozostałe testy i badania wykonano we właściwym terminie dla danego etapu edukacyjnego.

Testy przesiewowe wykonane przez pielęgniarki zatrudnione w PRO-MED spełniały standardy określone w części III załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. W przypadku testów wykonywanych przez pielęgniarki nieświadczące pracy dla PRO-MED w dwóch przypadkach stwierdzono, że nie wykonano wszystkich badań określonych wymienionym przepisem¹⁶.

Nieprawidłowości stwierdzone w przypadku testów przesiewowych (brak badań, jak i niezgodność ze standardami) dotyczyły okresów, w których badani uczniowie byli zaewidencjonowani w szkołach, w których PRO-MED nie obejmował opieką uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 407-415 i 437)

W latach 2015-2017 PRO-MED obejmował opieką pielęgniarską uczniów w 26 szkołach¹⁷ (jedna szkoła specjalna, 24 szkoły typu pierwszego¹⁸ i jedna mieszana typu pierwszego i drugiego¹⁹) prowadzonych przez sześć organów²⁰, z tego: w 2015 r. – 8.711 uczniów (w tym 204 w klasach sportowych oraz 147 z niepełnosprawnościami typu A, B lub C)²¹; w 2016 r. – 8.578 uczniów (w tym 211 w klasach sportowych oraz 118 z niepełnosprawnościami typu A i B)²²; w 2017 r. – 8.499 uczniów (w tym 266 uczniów w klasach sportowych oraz 112 z niepełnosprawnościami typu A i B)²³.

¹³ Dobór losowy z populacji 213 osób ostatniego rocznika uczniów liceum ogólnokształcącego zarejestrowanych w gabinecie PRO-MED przy ul. Klasztornej 4 w Kartuzach.

¹⁴ Trzech uczniów nie posiadało testów przesiewowych właściwych dla klasy V szkoły podstawowej (11 lat); jeden uczeń dla rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego (5-7 lat) i dla klasy V szkoły podstawowej (11 lat); jeden uczeń dla klasy III szkoły podstawowej (9-10 lat); jeden uczeń dla rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego (5-7 lat) i dla klasy III szkoły podstawowej (9-10 lat).

¹⁵ W przypadku ośmiu uczniów brakowało po jednym bilansie, a w przypadku siedmiu uczniów brakowało dwóch lub trzech badań bilansowych właściwych dla kolejnych etapów nauki, w tym: trzech uczniów nie posiadało bilansu właściwego dla rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego (5-7 lat); siedmiu uczniów nie posiadało bilansu właściwego dla klasy III szkoły podstawowej (9-10 lat); czterech uczniów nie posiadało bilansu właściwego dla klasy I gimnazjum (13 lat); dziewięciu uczniów nie posiadało bilansu właściwego dla klasy I szkoły ponadgimnazjalnej (16 lat).

¹⁶ W jednym przypadku brak było badania układu ruchu, a w drugim brak badania ciśnienia, układu ruchu, brak informacji czy badanie wykonane w okularach, czy bez, brak badania BMI (tj. wskaźnika masy ciała)

¹⁷ Od września 2017 r., w związku z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949), w 25 szkołach. W latach 2015/2016 i 2016/2017.

¹⁸ Szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum, liceum profilowane bez nauki w warsztatach w szkole, szkoła artystyczna na prawach gimnazjum lub liceum, szkoła policealna z tokiem nauki nie dłuższym niż 2,5 roku.

¹⁹ Szkoła prowadząca naukę zawodu w warsztatach w szkole albo szkoła sportowa.

²⁰ Gmina Kartuzy; Gmina Przodkowo; Powiat Kartuzy; Biskup Pelpliński; Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Pomieczyńska Huta; Stowarzyszenie Akademia Głodnica.

²¹ Wg stanu na dzień 01.10.2015 r. Typy niepełnosprawności: A - uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, sprawni ruchowo; słabowidzący i niedowidzący; słabosłyszący i niesłyszący; przewlekłe choroby (w tym osoby w szkołach dla dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie); B - uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i niepełnosprawni ruchowo oraz z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i sprawni ruchowo; C - uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu znacznym i niepełnosprawni ruchowo.

²² Wg stanu na dzień 01.10.2016 r.

²³ Wg stanu na dzień 01.10.2017 r.

W badanym okresie zatrudnienie w PRO-MED nie ulegało zmianie. Średnio na jedną pielęgniarkę przypadało 859 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 267-275 i 433-435)

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 testami przesiewowymi objęto 7.841 uczniów, tj. odpowiednio: 3.966 uczniów (99,8% podlegających badaniom) i 3.875 (99,8% podlegających badaniom).

Testy przesiewowe były przeprowadzone w gabinetach profilaktyki zdrowotnej lub w pomieszczeniach szkolnych udostępnianych przez dyrektorów szkół. Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że przyczynami nieobjęcia testami przesiewowymi sześciorga dzieci w roku szkolnym 2015/2016 była ich nieobecność w szkole z powodu długotrwałej choroby. Nieobjęcie testami przesiewowymi siedmiu osób w roku szkolnym 2016/2017 było w czterech przypadkach spowodowane długotrwałą nieobecnością uczniów; trzech uczniów nie zgłosiło się do gabinetu, pomimo kilkukrotnych wezwań.

W złożonych wyjaśnieniach podała również, że testy przesiewowe w szkołach nie posiadających gabinetów były przeprowadzane w pomieszczeniach wskazywanych przez dyrektorów szkół, z których część nie spełniała wymogów określonych w części III pkt 3 i 4 załącznika Nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej: brak było podstawowego wyposażenia; pomiary wykonywano na wadze łazienkowej; brak było stałego miejsca z oświetleniem do tablicy do badania wzroku; dostęp do wody bieżącej w oddalonej łazience, testy do wykrywania zaburzeń słuchu były trudne do przeprowadzenia z racji zakłóceń lub wchodzenia osób postronnych; brak intymności. W tych sytuacjach każdorazowo przywożono ze sobą: tablice do badania wzroku, przyrząd do zasłaniania oka, tablice do rozróżniania barw, dywanik do badania statyki ciała, ekierka, pion, aparaty do ciśnienia z mankietami i siatki centylowe.

Właścicielka PRO-MED. wyjaśniła również, że zgłaszała dyrektorom szkół potrzebę wyodrębnienia pomieszczenia z przeznaczeniem na gabinet. Brak działań w tym zakresie wyjaśniano trudnościami lokalowymi i brakiem funduszy. W 2015 r. zgłosiła w Wydziale Oświaty Urzędu Miejskiego w Kartuzach możliwość pozyskania środków finansowych z rezerwy subwencji oświatowej na wyposażenie gabinetów. Jednak po kilku dniach poinformowano PRO-MED, że Urząd nie może z tej formy pomocy skorzystać. We wrześniu bieżącego roku Wydział Oświaty wystąpił z wnioskiem²⁴ o pozyskanie środków w wysokości 6,7 tys. zł na każdy gabinet.

(dowód: akta kontroli str. 364-365, 451, 453-454, 497 i 499-500)

W latach 2015-2017 grupową profilaktyką próchnicy zębów metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi objęto 7.193 uczniów, z tego: 3.676 uczniów (tj. 98,6% podlegających fluoryzacji) w roczniku szkolnym 2015/2016 i 3.517 uczniów (tj. 99,2% podlegających fluoryzacji) w roczniku szkolnym 2016/2017.

W roku szkolnym 2015/2016 nie objęto fluorkowaniem 52 dzieci. Według wyjaśnień właścicielki PRO-MED, przyczyną był brak pisemnej zgody rodziców lub wpis rodziców w karcie informującej, że nie wyrażają zgody na fluorkowanie, ponadto troje dzieci z klas piątych było nieobecnych przez cały rok szkolny z powodu chorób przewlekłych. W roku szkolnym 2016/2017 nie objęto fluorkowaniem 27 dzieci. Według wyjaśnień właścicielki PRO-MED, przyczyną był brak pisemnej zgody rodziców.

Rodzice uczniów przed rozpoczęciem grupowej profilaktyki fluorkowej otrzymują pisemną informację (w formie ulotki) o celu, zasadach i organizacji szczotkowania

²⁴ W związku z art. 6 ust.1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2017 r. poz.1774).

zębów. Termin pierwszego szczotkowania był wpisywany na ulotce. Kolejne terminy były przekazywane ustnie w klasach po pięciu tygodniach od pierwszego szczotkowania oraz pisemnie w postaci ogłoszeń na korytarzach. W liście klasowej dokonywano wpisu daty szczotkowania, a po zakończeniu cyklu składającego się z sześciu zabiegów lub na koniec roku szkolnego zamieszczano w dokumentacji indywidualnej informację o tym, ile razy dziecko uczestniczyło w zabiegach fluorkowania w danym roku szkolnym.

(dowód: akta kontroli str. 366-367, 449-450, 452 i 455-460)

W latach 2015-2017 (do 30 czerwca) w szkołach objętych opieką odnotowano 12.714 przypadków interwencji wynikających między innymi z nagłych urazów i zachorowań²⁵.

Na podstawie informacji pozyskanych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od dyrektorów szkół, w których PRO-MED świadczy usługi pielęgniarские, ustalono, że w latach 2015-2017 w rejestrach szkolnych²⁶ odnotowano 57 wypadków uczniów, z czego w 23 przypadkach pomocy przy nich udzielała również pielęgniarka szkolna.

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że nie jest jej znana liczba takich przypadków, które miały miejsce podczas nieobecności pielęgniarki – dyrekcje szkół, w których prowadzona jest opieka, nie przekazują pielęgniarkom informacji w tym zakresie.

Przypadki udzielanych porad odnotowywano w „Zeszytach porad ambulatoryjnych”. Analiza takiej ewidencji z jednego z gabinetów wykazała, że wprowadzano do niej w szczególności takie informacje, jak: imię i nazwisko ucznia, datę porady, opis zdarzenia i podjętych przez pielęgniarkę czynności, informację o tym, czy dana porada została wpisana do „Karty zdrowia ucznia”.

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że jeśli postępowanie wymaga rozszerzonej diagnostyki lub badań dodatkowych oraz przeprowadzenia szczegółowego wywiadu od ucznia lub rodzica na temat istniejących problemów zdrowotnych, wówczas wszystkie informacje umieszczane są w dokumentacji indywidualnej „Karta zdrowia ucznia”; jeśli zdarzenie wymaga dalszego postępowania, również odnotowuje się plan postępowania i zalecenia. Jeśli stan zdrowia dziecka wymaga pomocy lekarskiej, wówczas zawiadamiani są rodzice. Jeśli stan dziecka wymaga natychmiastowej pomocy lekarskiej, pielęgniarka lub dyrektor szkoły wzywają Pogotowie Ratunkowe. Pielęgniarka prowadzi stałą obserwację stanu zdrowia dziecka i podejmuje czynności medyczne w celu zminimalizowania niekorzystnych następstw, zanim możliwe będzie udzielenie specjalistycznej pomocy. Wszystkie działania są odnotowane w „Karcie zdrowia ucznia”.

(dowód: akta kontroli str. 278-279, 284, 288, 416-432, 436 i 462-495)

1.5. Pracownicy PRO-MED, współpracując z wychowawcami w poszczególnych szkołach, informują rodziców o planowanych badaniach, zakresie, organizacji i celu, którym jest ocena rozwoju i stanu zdrowia oraz gotowości szkolnej dziecka. Po otrzymaniu informacji od wychowawcy, w karcie badania profilaktycznego pielęgniarka wpisuje wyniki badań przesiewowych i przekazuje karty badania rodzicom, jednocześnie udziela informacji o konieczności wykonania badania profilaktycznego. Każde spotkanie ucznia, zarówno w klasie, jak i indywidualne, zawiera elementy edukacyjne dostosowane do wieku, a często też do istniejących problemów zdrowotnych. Głównymi zagadnieniami omawianymi podczas wykonywania badań przesiewowych są: wartości BMI, zasady prawidłowego odżywiania z jednoczesnym zwróceniem uwagi na ewentualne błędy żywieniowe,

²⁵ W podanej ilości uwzględniono interwencje wynikające z: zachorowań w szkole, wypadków i urazów, nasilenia objawów choroby przewlekłej, zasłabnięć i omdleń, złego samopoczucia, wszelkiego rodzaju bólów, zakładania opatrunków.

²⁶ Na podstawie §50 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.)

wpływ aktywności fizycznej na zdrowie, higiena wzroku, niejednokrotnie higiena osobista, znaczenie autokorekcji wad postawy i dbałości o prawidłową postawę. Edukację prowadzą pielęgniarki również w klasach, przeważnie w zakresie godzin wychowawczych i w niektórych szkołach na lekcjach biologii we współpracy z nauczycielem przedmiotu, w sposób dostosowany do programu szkolnego. Przykładem jest temat "Profilaktyka raka piersi", przeprowadzany po lekcji anatomii gruczołu piersiowego. Sprzyjającym czasem prowadzenia edukacji z zakresu higieny jamy ustnej i zapobiegania próchnicy jest grupowa profilaktyka fluorkowa. W tych okolicznościach dzieci otrzymują informację o konieczności przeprowadzania przeglądów jamy ustnej co pół roku u lekarza stomatologa. Pielęgniarki włączają się do działań pracowników pedagogicznych szkoły na ich zaproszenie lub propozycję, uczestnicząc w apelach i konkursach szkolnych na temat zdrowia oraz na zaproszenie dyrekcji biorą czynny udział w spotkaniach z rodzicami przed zebraniem klasowymi, np. na temat zakresu badań planowanych, czy na temat nadużywania leków. Ponadto pracownicy PRO-MED, na prośbę podmiotów wykonujących szczepienia, informują uczniów klas ostatnich szkół ponadgimnazjalnych o obowiązku poddania się szczepieniom przypominającym (informacje w tym zakresie umieszczane są na tablicy szkolnej oraz przekazywane bezpośrednio podczas spotkań w klasach). Działalność w zakresie edukacji jest odnotowywana osobno w każdym gabinecie w książce "Dokumentacja pracy pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania".

(dowód: akta kontroli str. 80, 82, 356-358 i 388-389)

1.6. PRO-MED nie realizował programów zdrowotnych, jak i programów polityki zdrowotnej.

(dowód: akta kontroli str. 80, 82 i 398-406)

1.7. Profilaktyczna opieka nad uczniami sprawowana jest przez osiem pielęgniarek i dwie higienistki szkolne. Każda z pielęgniarek pracuje w jednym lub dwóch gabinetach oraz obejmuje opieką uczniów w szkołach nie posiadających gabinetów (wg wyjaśnień właścicielki PRO-MED, w takich pomieszczeniach, jak: biblioteka, pokój nauczycielski, pokój logopedy, słabo oświetlone pomieszczenia w piwnicy szkoły, sali komputerowej, czy też w stołówce szkolnej). Właścicielka wyjaśniła również, że udzielanie w tych pomieszczeniach pierwszej pomocy w wielu przypadkach jest nieprofesjonalne z uwagi na brak kozetki, parawanu, czy też stolika zabiegowego. Karty zdrowia są w tych przypadkach przewożone przez pielęgniarki, z uwagi na brak możliwości ich właściwego zabezpieczenia na terenie szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 81-82, 233-261, 267-277, 498 i 501)

1.8. W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy umowy zawarte przez PRO-MED z NFZ, tj.: umowa z dnia 2 lutego 2015 r. Nr 11/001424/POZ/11/15 – obowiązująca w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. oraz umowy z dnia 8 stycznia 2016 r. Nr 11/001424/POZ/16 i z dnia 4 stycznia 2017 r. Nr 11/001424/POZ/16/17, zawarte na czas nieoznaczony od 1 stycznia 2016 r.. Wymienione umowy były zmieniane aneksami. Zmiany obejmujące PRO-MED dotyczyły wysokości stawek kapitałowych za świadczenia pielęgniarki szkolnej.

Umowy były wykonywane bez udziału podwykonawców.

W latach 2015-2017 (do 30 czerwca) PRO-MED z tytułu realizacji wymienionych umów (w zakresie świadczeń pielęgniarki szkolnej i z tytułu profilaktyki fluorkowej) osiągnął przychód w kwocie 1.380,1 tys. zł oraz poniósł koszty w kwocie 1.285,8 tys. zł, z tego: w 2015 r. przychód – 487,3 tys. zł (w tym z tytułu świadczeń pielęgniarki szkolnej – 468,0 tys. zł), koszt – 459,9 tys. zł; w 2016 r. przychód – 579,2 tys. zł (w tym z tytułu świadczeń pielęgniarki szkolnej – 559,4 tys. zł), koszt – 537,9 tys. zł; w 2017 r. (do 30 czerwca) przychód – 313,6 tys. zł (w tym z tytułu świadczeń

pielęgniarki szkolnej – 304,0 tys. zł), koszt – 287,9 tys. zł. Prowadzona przez PRO-MED ewidencja kosztów uniemożliwiała ich przypisanie do zakresu udzielanych świadczeń.

(dowód: akta kontroli str.30-36, 52, 81, 83, 97-103,117, 173, 187-200, 214 i 232-263)

1.9. W latach 2015-2017 na PRO-MED nie nakładano kar związanych z realizacją umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych

(dowód: akta kontroli str. 81 i 83)

1.10. W latach 2015-2017 PRO-MED był kontrolowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kartuzach. Kontrolą objęto ocenę stanu 13 pomieszczeń (gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej) i urządzeń podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń.

W badanym okresie PRO-MED nie był kontrolowany przez inne podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 81, 83 i 87-96)

Uwaga dotycząca
kontrolowanej
działalności

Trzynastu dyrektorów szkół publicznych umożliwiło pielęgniarkom firmy PRO-MED korzystanie z przystosowanych do tego celu gabinetów. PRO-MED podpisał 13 umów najmu pomieszczeń, z czego w 12 przypadkach pomieszczenia były udostępniane nieodpłatnie. W jednym przypadku²⁷ w umowie ustalono odpłatność miesięczną w wysokości 1 zł (PRO-MED nie uiszczał tej opłaty). Ponadto część szkół, w których wykonywane były świadczenia (13 z 26 w latach szkolnych 2015/2017), udostępniała niedostosowane do udzielania świadczeń zdrowotnych pomieszczenia wskazane przez dyrektorów tych placówek (sprzęt był wówczas dowożony przez zatrudnione w PRO-MED pielęgniarki).

Stan taki był niezgodny z treścią art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁸, zgodnie z którym do realizacji zadań statutowych szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej spełniającego szczegółowe wymagania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej²⁹ oraz wyposażonego w sprzęt, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych³⁰ w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 81-82, 233-261, 267-277, 498 i 501)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, że:

1. Nie zapewniono dostępności świadczeń pielęgniarki lub higienistki szkolnej w wymiarze czasu pracy proporcjonalnym do liczby uczniów objętych opieką, w przypadku siedmiu gabinetów, co było niezgodne z wymogami określonymi w załączniku nr 4 część III pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, tj.:
 - gabinet przy ul. 3 Maja 14 w Kartuzach (prowadzony w szkole podstawowej), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów powinien być czynny nie mniej niż trzy razy w tygodniu przez nie mniej niż cztery godziny dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny dwa

²⁷ Umowa z 19 marca 2001 r. z Dyrektorem Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kartuzach.

²⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.

²⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1638.

³⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, ze zm.

razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie. Wg wyjaśnień właścicielki PRO-MED, dzielenie dnia pracy po cztery godziny na dwie placówki powoduje stratę czasu pracy na dojeździe lub dojazd do innej placówki. Czterogodzinny czas pracy wymusza organizowanie fluoryzacji. Oprócz tego gabinet ten jest przez szkołę wykorzystywany na zajęcia logopedyczne. Dzielenie badań przesiewowych jednej klasy na kilka dni powoduje również dezorganizację zajęć szkolnych;

- gabinet przy ul. Wzgórze Wolności 3 w Kartuzach (prowadzony w zespole szkół zawodowych i ogólnokształcących), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów (812 uczniów w 2017 r.) powinien być czynny pięć razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny cztery razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie. Wg wyjaśnień właścicielki PRO-MED, w przypadku szkoły, której liczba dzieci nie przekracza 1.110 osób na etat, należało zmniejszyć zatrudnienie o jeden dzień, a pielęgniarkę w tym jednym dniu skierować do szkoły potrzebującej wzmocnienia obsady pielęgniarskiej;
- gabinet przy ul. 3 Maja 34 w Kartuzach (prowadzony w zespole placówek specjalnych), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów (111 uczniów w 2017 r.) powinien być czynny pięć razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny cztery razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie, a raz przez cztery godziny. Wg wyjaśnień właścicielki PRO-MED, gabinet był i jest czynny o cztery godziny krócej, ponieważ wymogi, stawka kapitałowa i liczba dzieci nie pozwalały na utrzymanie etatu i gabinetu pielęgniarki, a ponadto dwie małe szkoły w Łapalicach i Prokowie musiałyby pozostać bez opieki;
- gabinet przy ul. Edukacji Narodowej 4 w Dzierżaninie (prowadzony w szkole podstawowej), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów powinien być czynny dwa razy w tygodniu nie mniej niż przez cztery godziny dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny jeden raz w tygodniu przez cztery godziny. Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że gabinet jest czynny jeden raz w tygodniu cztery godziny, a przekroczenie liczby dzieci o trzech uczniach w 2015 r. i pięciu uczniów w 2016r nie jest stałe. Zdarza się, że liczba ta jest niższa niż 250, np. w bieżącym roku wynosi 247. Taka sytuacja była najprawdopodobniej w momencie ustalania harmonogramu do umowy, a później tak niewielkie przekroczenia – w ocenie Właścicielki PRO-MED – nie były wskazaniem do zmiany harmonogramu;
- gabinet przy ul. Klasztornej 4 w Kartuzach (prowadzony w liceum ogólnokształcącym), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów (611 uczniów w 2017 r.) powinien być czynny pięć razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny trzy razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie. Właścicielka PRO-MED w złożonych wyjaśnieniach podała, że gabinet jest czynny trzy razy w tygodniu po osiem godzin i obsługiwany w tym czasie przez jedną pielęgniarkę. Wzmocnieniem tej obsady jest druga pielęgniarka nie posiadająca stałych godzin (właściciel). Oprócz tego, zdaniem Właścicielki PRO-MED, liczba uczniów objętych opieką w tej placówce nie wymaga zatrudnienia w wymiarze pełnego etatu;
- gabinet przy ul. Sportowej 1 w Przodkowie (prowadzony w szkole podstawowej), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów (529 uczniów w 2015 r.; 492 uczniów w 2016 r.; 706 uczniów w 2017 r.) powinien

być czynny pięć razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie; zgodnie z przedłożonymi do kontroli harmonogramem pracy był dostępny dwa razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie i raz przez cztery godziny (tj. tak jak dla tego typu szkoły i liczby uczniów z przedziału 400-499). Według wyjaśnienia Właścicielki PRO-MED, wymiar czasu pracy pielęgniarki w tym gabinecie dla tej liczby uczniów (poniżej 1.100) jest czasem wystarczającym;

- gabinet przy ul. Szkolnej 29 w Kiełpinie (prowadzony w szkole podstawowej), zgodnie z wykazaną przez PRO-MED liczbą uczniów (667 uczniów w 2015 r.; 694 uczniów w 2016 r. i 665 uczniów w 2017 r.) powinien być czynny pięć razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie; zgodnie z przedłożonym do kontroli harmonogramem pracy był dostępny trzy razy w tygodniu przez osiem godzin dziennie. Zdaniem Właścicielki PRO-MED, wymiar czasu pracy pielęgniarki w tym gabinecie dla tej liczby uczniów (poniżej 1.100) jest czasem wystarczającym.

W ocenie NIK, złożone przez Właścicielkę PRO-MED wyjaśnienia nie mogą być uwzględnione. Czas pracy gabinetów, które nie muszą być dostępne przez pięć dni w tygodniu, dotyczy szkół, w których liczba uczniów jest mniejsza od 499 osób. Warunek ten nie dotyczy szkół specjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 267-275, 287, 289-355 i 438-441)

2. PRO-MED nie posiadał dokumentacji technicznej³¹ używanych wyrobów medycznych (tj.: aparatów do pomiaru ciśnienia oraz wag w pięciu gabinetach poddanych oględzinom), jak i dokumentacji potwierdzającej dokonanie wzorcowań tych urządzeń³².

Zgodnie z art. 90 ust. 6 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych³³, świadczeniodawca jest obowiązany posiadać dokumentację wykonanych napraw, konserwacji, działań serwisowych, przeglądów, regulacji, wzorcowań, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobu, który wykorzystuje do udzielania świadczeń zdrowotnych, zawierającą w szczególności daty wykonania tych czynności, nazwisko lub nazwę (firmę) podmiotu, który wykonał te czynności, ich opis, wyniki i uwagi dotyczące wyrobu.

Właścicielka PRO-MED wyjaśniła, że wagi oraz ciśnieniomierze w gabinetach profilaktyki są używane do wykonywania testów przesiewowych, które nie są badaniem diagnostycznym, co oznacza, że na jego podstawie nie można postawić rozpoznania. Test jest badaniem wstępnym, na podstawie którego można jedynie stwierdzić podejrzenie zaburzeń, które musi być następnie zweryfikowane w badaniach diagnostycznych na zlecenie po badaniu lekarskim.

W Instrukcji obsługi wag elektronicznych brak było zaleceń dotyczących legalizacji, czy też kalibrowania/wzorcowania (wagi były wykorzystywane w trzech gabinetach). W Instrukcji obsługi wag mechanicznych (wykorzystywanych w dwóch gabinetach od 2006 r.) była informacja o potrzebie wzorcowania co trzy lata. W instrukcjach obsługi aparatów do pomiaru ciśnienia odnotowano potrzebę wzorcowania po dwóch latach, przy czym dwa aparaty do pomiaru ciśnienia z pięciu kontrolowanych gabinetów zostały zakupione 20 października 2015 r. oraz 2 listopada 2016 r. (nie wymagały więc wzorcowania na dzień przeprowadzenia oględzin).

Zdaniem NIK, niezbędne jest więc założenie dokumentacji technicznej dla wag mechanicznych oraz aparatów do pomiaru ciśnienia wykorzystywanych przez

³¹ Dokumentacja wykonanych napraw / konserwacji / wzorcowań, zawierająca m.in. informacje o terminach dla tych czynności oraz o podmiotach wykonujących badania.

³² Aparatów do mierzenia ciśnienia w trzech gabinetach z pięciu badanych; termometrów i wag w każdym z gabinetów.

³³ Dz. U. z 2017 r. poz. 211 ze zm.

okres powyżej dwóch lat. Natomiast wyjaśnienie Właścicielki PRO-MED nie może być uwzględnione, gdyż ww. przepisy nie zwalniają z obowiązku posiadania wymienionej dokumentacji w sytuacji wskazanej w tym wyjaśnieniu.

(dowód: akta kontroli str. 372-386, 442-447, 461 i 496)

3. Świadczenia udzielane były niezgodnie z harmonogramem czasu pracy, stanowiącym załącznik do umowy z NFZ, co stanowiło naruszenie warunków zawartej umowy. Świadczeniodawca obowiązany był do bieżącego aktualizowania harmonogramów pracy. Aktualizacji danych należało dokonywać za pomocą udostępnionych przez NFZ aplikacji informatycznych.

W 2017 r. w przypadku ośmiu gabinetów (z 13 ogółem) godziny przyjęć wykazane w aktualnym harmonogramie do umowy z Pomorskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej: „NFZ”)³⁴ różniły się od faktycznego czasu pracy pielęgniarek i higienistki w tych gabinetach, tj.:

- gabinet w Kartuzach przy ul. Piłsudskiego 10: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w poniedziałek i w środę w godzinach 7:30-15:30; faktyczny czas pracy w tych dniach to: poniedziałek w godzinach 11:30-15:30, a środa w godzinach 7:30-15:30 tylko w drugą i czwartą środę miesiąca;
- gabinet w Kartuzach przy ul. Wzgórze Wolności 3: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w środę w godzinach 11:30-15:30; gabinet w tym dniu był nieczynny;
- gabinet w Kartuzach przy ul. 3 Maja 34: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność we wtorek w godzinach 7:30-15:30; gabinet w tym dniu był czynny w godzinach 11:30-15:30;
- gabinet w Przodkowie przy ul. Bursztynowa 3: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w czwartek w godzinach 7:30-15:30; gabinet w tym dniu był czynny w godzinach 11:30-15:30;
- gabinet w Kartuzach przy ul. Klasztorna 4: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w środę i w piątek w godzinach 7:30-15:30; gabinet w tych dniach był nieczynny;
- gabinet w Kartuzach przy ul. Wzgórze Wolności 1: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w piątek w godzinach 11:30-15:30; gabinet był czynny w godzinach 7:30-15:30 w drugi i czwarty piątek miesiąca;
- gabinet w Staniszewie 2A: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność w poniedziałek i w czwartek w godzinach 7:30-15:30 oraz w piątek w godzinach 7:30-11:30; faktyczny czas pracy w tych dniach to: poniedziałek w godzinach 11:30-15:30, środa w godzinach 7:30-11:30 oraz piątek w godzinach 7:30-10:30 tylko w trzeci piątek miesiąca;
- gabinet w Przodkowie przy ul. Sportowa 1: w harmonogramie wykazano m.in. dostępność we wtorek w godzinach 7:30-15:30; gabinet w tym dniu był nieczynny.

Właścicielka PRO-MED w złożonych wyjaśnieniach podała, że wykazane odstępstwa wynikają z objęcia opieką profilaktyczną placówek oświatowych nie posiadających gabinetów, które mają trudności lokalowe lub braki podstawowego wyposażenia oraz są to szkoły o niewielkiej liczbie uczniów. Placówki te są objęte opieką przez pielęgniarkę, która pracuje w gabinecie w niewielkiej odległości, czyli jest to najbliższy gabinet. Wyjaśniła również, że nie podejmowała próby aktualizacji informacji przesłanych do NFZ, ponieważ według jej wiedzy tylko zarejestrowanie gabinetu z wyposażeniem i z prawem

³⁴ „Harmonogram – Zasoby” do umowy Nr 11/001424/POZ/16/17 z NFZ - Pomorski Oddział Wojewódzki w Gdańsku o udzielanie świadczeń gwarantowanych w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna (obowiązujący w 2017 r.)

użytkowania tego pomieszczenia daje możliwość ustalenia harmonogramu dla placówki.

(dowód: akta kontroli str.37-51, 85-86 i 280-283)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagę wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁵, wnosi o podjęcie działań w celu:

- 1) zapewnienia dostępności świadczeń pielęgniarstwa szkolnej w wymiarze czasu pracy proporcjonalnym do liczby uczniów objętych opieką;
- 2) zapewnienia dostępności świadczeń pielęgniarstwa szkolnej zgodnie z harmonogramem czasu pracy, stanowiącym załącznik do umowy z NFZ;
- 3) prowadzenia dokumentacji dla posiadanych wyrobów medycznych, w celu dokumentowania przeglądów technicznych, wzorcowań, regulacji oraz działań serwisowych, zgodnie z wymogiem art. 90 ust. 6 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych;
- 4) stworzenia przez dyrektorów szkół warunków do udzielania świadczeń w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej uczniom objętym opieką.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 15 listopada 2017 r.

Kontroler
Mariusz Syrek
główny specjalista k.p.

Mariusz Syrek
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

2 up. Dyrektor
WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Teresa Sawicka
Podpis

³⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.